

به نام خدا

در ابتدا بهتر است تعریفی از خواندن داشته و سپس به ارائه راهکارهای مناسب جهت تقویت خواندن بپردازیم. خواندن فعالیتی است که در آن نمادها و علامت ها و حروف به کلمه ها و جملاتی با معنایی مشخص تبدیل می شوند. هدف نهایی از کسب توانایی خواندن رسیدن به مرحله ای است که فرد بتواند نوشته ای را بخواند، آن را نقد و بررسی کند و در نهایت به نیازی از نیازهای اولیه خود پاسخ دهد.

ارائه راهکارهایی برای تقویت خواندن

۱- بازی با کلمات مثل شعرخوانی و ترانه خوانی. کودک ضمن خواندن شعر و ترانه های کودکانه همان طور که به معنی کلمات توجه می کند به صدا و آهنگ آن ها نیز توجه کرده که در نهایت منجر به تقویت خواندن می شود.

۲- زبان تصویری یا بیان پیام از طریق نقاشی به طرق مختلف، مثل استفاده از قلم مو، نوشتن با انگشت روی شن و غیره که باعث رشد مهارت های حسی و حرکتی و تقویت و هماهنگی چشم و دست ها و تمرکز حواس می شود.

۳- خواندن مسابقه ای: (کارت هایی تهیه می کنیم و روی آن ها کلماتی می نویسیم و سپس به دانش آموز جمله ای را می گوییم تا او کلمات را پیدا کند و جمله را بلند بخواند).

۴- مطالعه را به امری لذت بخش و مفرح تبدیل کنیم. مثلاً به صورت مسابقه و تفریح، جملاتی را روی کارت می نویسیم و به بچه ها می دهیم تا فراگیر آن ها را خوانده و به آن عمل کند. مثلاً: حسین به آخر کلاس برو و گوش راست علی را نشان بده. که این عمل علاوه بر خواندن موجب تفریح و خنده بچه ها می شود.

۵- بازی با کلمات: به صورت بازی، بچه ها در حیاط دورهم جمع شده و هر کدام برای خود کلمه ای انتخاب کنند و بعد به ترتیب بچه ها در وسط نیمدایره کلمه را روی زمین، بدون استفاده از لوازم نوشتاری، نوشته و بچه های دیگر حدس بزنند که چه کلمه ای نوشته شده است.

۶- مسابقه ی خواندن کلمات با استفاده از نردبان: (تصاویری از نردبان کشیده، پله های آن را شماره گذاری می کنیم و روی هر پله به ترتیب از پایین به بالا، کلمات ساده به مشکل را نوشته و به هر گروه می دهیم تا با هم فکری هم کلمات را بخوانند، هر اندازه که بچه ها به پله های بالاتر برسند، امتیاز بیشتری کسب می کنند).

۷- کلمات سه هجایی و بیشتر را در متن رنگی کند و چندین بار بخواند.

۸- داستان درس ها را به صورت نمایش در آوریم، صدایمان را عوض کنیم و بچه ها را سر شوق آوریم تا داستان را دنبال کنند.

۹- درس فارسی را با درس های دیگر تلفیق کنیم. مثلاً در درس علوم دو جانور بی مهره و یک خزنده و چند پرنده را نقاشی کرده برای آن داستان بنویسد و داستان (ترجیحاً خنده دار) را برای دوستانش در کلاس بخواند.

۱۰- اشکال مختلف و متفاوت نوشتاری رایج در جامعه را به دانش آموزان آموزش دهیم و از آن ها بخواهیم دیوار نوشته ها را از خانه تا مدرسه پیگیری کنند، بنویسند و در کلاس برای دوستانشان بازخوانی کنند. یا مثلاً جملات و عبارات پشت بلیط ها را نوشته و به کلاس ارائه کرده و بهترین نوشته تشویق شود.

۱۱- ساعتی به عنوان ساعت خواندن که در آن روش مطالعه و خواندن صحیح آموزش داده شود، در برنامه درسی تدوین گردد.

۱۲- تشویق والدین به مطالعه و کتاب خوانی و داشتن جلسات توجیهی با والدین و بردن فراگیران به کتاب خانه های مختلف و خریدن کتاب مورد علاقه آنان، دادن کتاب جالب به عنوان هدیه

۱۳- از دانش آموزان بخواهیم نقاشی مورد علاقه خود را بکشند و سپس برای نقاشی خود یک داستان کوتاه بنویسند.

۱۴- ساختن کتاب داستان هرچند ساده باشد و برپایی نمایشگاهی برای این منظور چون هم سبب نشاط می شود و هم حس اعتماد به نفس فراگیران را بالا می برد.

۱۵- تقویت دقت: معلم دو متن را که با هم تفاوت های کمی دارند به دانش آموزان می دهد و از آن ها می خواهد تا با هم مقایسه کنند و تفاوت ها را بیابند.

۱۶- وصل کردن: چند جمله و چند تصویر مربوط به هم را به صورت نامنظم به دانش آموزان داده و از آن ها می خواهیم تا تصویر ها و جمله های مرتبط را به هم وصل کنند.

۱۷- تهیه دفترچه خبری و تقویت حافظه شنیداری: بدین صورت که از فراگیران خواسته شود که روزی یک خبر مهم از طریق رسانه ها در زمینه های گوناگون خوب گوش کند و در دفترچه خبری خود بنویسد و بعد از خواندن دقیق در کلاس بخوانند.

۱۸- رفتن به اردو: معلم از فراگیران می خواهد مشاهدات خود را روی کاغذ بنویسند و در کلاس بخوانند.

۱۹- پرسش: دانش آموزان بر اساس هر عنوان یا فصل یک سؤال طرح می کنند تا هدفی برای خواندنشان در نظر بگیرند که همان پیدا کردن پاسخ است.

۲۰- تهیه کارت کلمات مشکل و نصب آن در کلاس و خواندن هر روز از روی کارت.

۲۱- تهیه مجله: فراگیران مطالب جالب و خواندنی روزنامه ها، مجلات و کتب را بریده و می خوانند و در یک دفتر مخصوص می چسبانند و در کلاس می خوانند.

۲۲- نوشتن کلمات روی مقوا و تبدیل آن به پازل و خواندن و درک آن کلمات توسط فراگیران

۲۳- نوشتن کلمات داخل خط بسته روی تابلو و آوردن فراگیران به صورت گروهی پای تابلو و خواندن کلمات به صورت تصادفی توسط معلم و پیدا کردن آن کلمات توسط گروه ها روی تابلو و تکرار این مسابقه با مدت زمان کوتاه تری در مرحله دوم

۲۴- نوشتن دو سری کلمه در بالا و پایین تابلو که مربوط به یکدیگر باشد و آوردن فراگیران پای تابلو برای خواندن سریع آن کلمات و سپس وصل کردن کلمات بالا به کلمات پایین که مربوط به یکدیگرند.

۲۴- بازی متضادها : معلم یک سری کلمه روی تابلو می نویسد با نشان دادن هر کلمه، فراگیر باید متضاد آن را روی زمین پیدا کند و روی آن بپرد.

۲۵- روش جدول کلمات: با دقت معین یک جدول ۲۵ خانه ای کشیده و کلمات مختلف بدون نقطه ، یک نقطه، دو نقطه را در آن می نویسیم. از دانش آموز می خواهیم ابتدا کلمات بدون نقطه را پیدا کند و بخواند، سپس کلمات یک نقطه ای را پیدا کند و سریع بخواند و سپس دو نقطه ای.

۲۶- بازی کارت ها با قوطی کفش: درست کردن دو قوطی کفش به رنگ قرمز و سبز، کارت کلمات را به فراگیر نشان می دهیم هر کاردی را که سریع خواند داخل قوطی سبز و کاردی که درست بلد نبود بخواند را داخل قوطی قرمز می اندازیم. هرگاه تمامی کلمات داخل قوطی سبز قرار گرفتند فراگیر کلمات را روی کاغذ می نویسد و با آن ها جمله سازی می کند و از روی جمله ها می خواند.

۲۷- دانش آموز یک بار از روی متن معلم ساخته بخواند، صدای خود را در خانه ضبط کند، سپس بار دیگر از روی متن بخواند و با صدای خودش در ضبط صوت مسابقه ی زمانی و سرعتی داشته باشد.

۲۸- به هر فراگیر یک کارت(حروف) می دهیم در گروه خود با آن حروف کلمه سازی کرده و سپس جمله سازی کرده و جمله هایشان را برای سایر گروه ها بخوانند.

۲۹- نوشتن و خواندن خاطرات روزهای تعطیل و یا خواندن خاطرات روزانه ی خود برای هم کلاسی ها.

۳۰- علامت های دستوری،ریمت خواندن، مثل صامت خوانی، بلند خوانی و..... ابتدا آموزش داده شود و هر دفعه به یک شیوه انجام شود تا با تنوع خواندن اشتیاق آن ها تحریک گردد.

۳۱- هر ماه یک متن کوتاه کامل از نظر نوشتاری به گروه های دانش آموزان داده شود و با گرفتن زمان از دانش آموزان خواسته شود که هر چه زودتر متن را بخوانند(تندخوانی). البته حتماً با درک مطلب همراه باشد، نتیجه کار رادر دو یا سه جمله برای دوستانشان بگویند یا بنویسند و بخوانند.

۳۲- مجلات کودک را به صورت گروهی در اختیار دانش آموزان قرار داده و از آن ها بخواهیم بر حسب علاقه قشنگ ترین، خنده دارترین، سرگرم کننده ترین یا مطلبی علمی را انتخاب کرده و هر جلسه یک گروه و هر کدام مطلب خود را بدون غلط و مکث برای دوستانشان بخوانند.

۳۳- گسترش خزانه لغات و پیش زمینه‌ی اطلاعات قبل از تدریس کمک قابل توجهی برای خواندن دانش آموزان است.

۳۴- از کلمه خوانی به سوی عبارت خوانی هدایت شوند و سعی کنند در هر مرحله از خواندن (به جای خواندن کلمه به کلمه) به سمت جمله یا عبارت با درک مفهوم پیش برویم تا سریع تر و با کیفیت بهتری خواندن صورت گیرد.

۳۵- آشنایی دانش آموزان با گروهی خواندن یا آهنگین خواندن متن.